

EUindblik

Tæt på europæisk forskning og innovation

1 / 2023

made in

Horizon Europe

Fremtidens skibe sejler på halm, forskere på sporet af genetisk nøgle til senfølger af corona og kommuner i kamp for klimaneutralitet. Læs om det i EUindblik og mød visionære mennesker, der to år inde i Horizon Europe deler deres erfaringer.

Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen

Mod nye horisonter

Af Anders Ødegaard, kontorchef, EU Forskning og Innovation

Visionerne for det europæiske forsknings- og innovationsprogram Horizon Europe er store. Tidens og verdenssamfundets udfordringer skal løses, og europæisk forskning og innovation i verdensklasse skal bidrage hertil. To år inde i Horizon Europe har danske forskningsinstitutioner, virksomheder og kommuner engageret sig i ambitiøse internationale forsknings- og innovationsprojekter og sat kurs mod nye opdagelser, nye løsninger og ny viden.

Da Horizon Europe blev søsat i 2020 var det med lige dele fornyelse og videreførelse fra Horizon 2020. Ansøgerne kunne genkende mange af de forskellige elementer fra det tidligere program, og ansøgningsprocesserne var i store træk genkendelige. Det nye i Horizon Europe var blandt andet koncentreret om tre tiltag: 1) Videreudvikling af partnerskaber som en vej til at løse Europas store klima- og sundhedsudfordringer, 2) Oprettelse af Det Europæiske Innovationsråd (EIC) til at bringe fremtidens forandringsskabende innovation helt ud i samfundet og 3) Etableringen af en række meget ambitiøse missioner med stort fokus på det grønne. På klimaområdet sigter en af missionerne f.eks. mod, at Europa i 2030 har 100 klimaneutrale byer, og her har København, Aarhus og Sønderborg meldt sig under den grønne fane.

Tendens til tværfaglighed

På tværs af programmet løber en klar tendens om større fokus – og krav til – tværfaglighed. Efter to år træder den nye tendens i Horizon Europe tydeligt frem. Tværfagligt samarbejde er nøglen til løsningen af samfundets aktuelle udfordringer, projekterne skal i højere grad komme borgerne til gode og forskningsresultaterne skal have en positiv og varig effekt på samfundet.

Positiv start

Set med danske øjne har erfaringerne med det tidligere program Horizon 2020 skabt gode forudsætninger for aktiv dansk deltagelse i Horizon Europe. Både når det gælder deltagelse i de velkendte programelementer og i de nye tiltag som partnerskaber version 2.0, missioner og banebrydende innovationsprojekter. Et tilbageblik på Horizon 2020 viser, at næsten 3.600 personer fra forskningsinstitutioner, erhvervslivet, kommuner, den kreative sektor, NGO'er m.fl. deltog i ca. 2.700 forskellige projekter under Horizon 2020, og hver sjette ansøgning med dansk deltagelse modtog en bevilling. Tallene vidner både om stor dansk interesse for at deltage i internationalt samarbejde og ikke mindst om et højt kvalitetsniveau i ansøgningerne og i dansk forskning og innovation generelt.

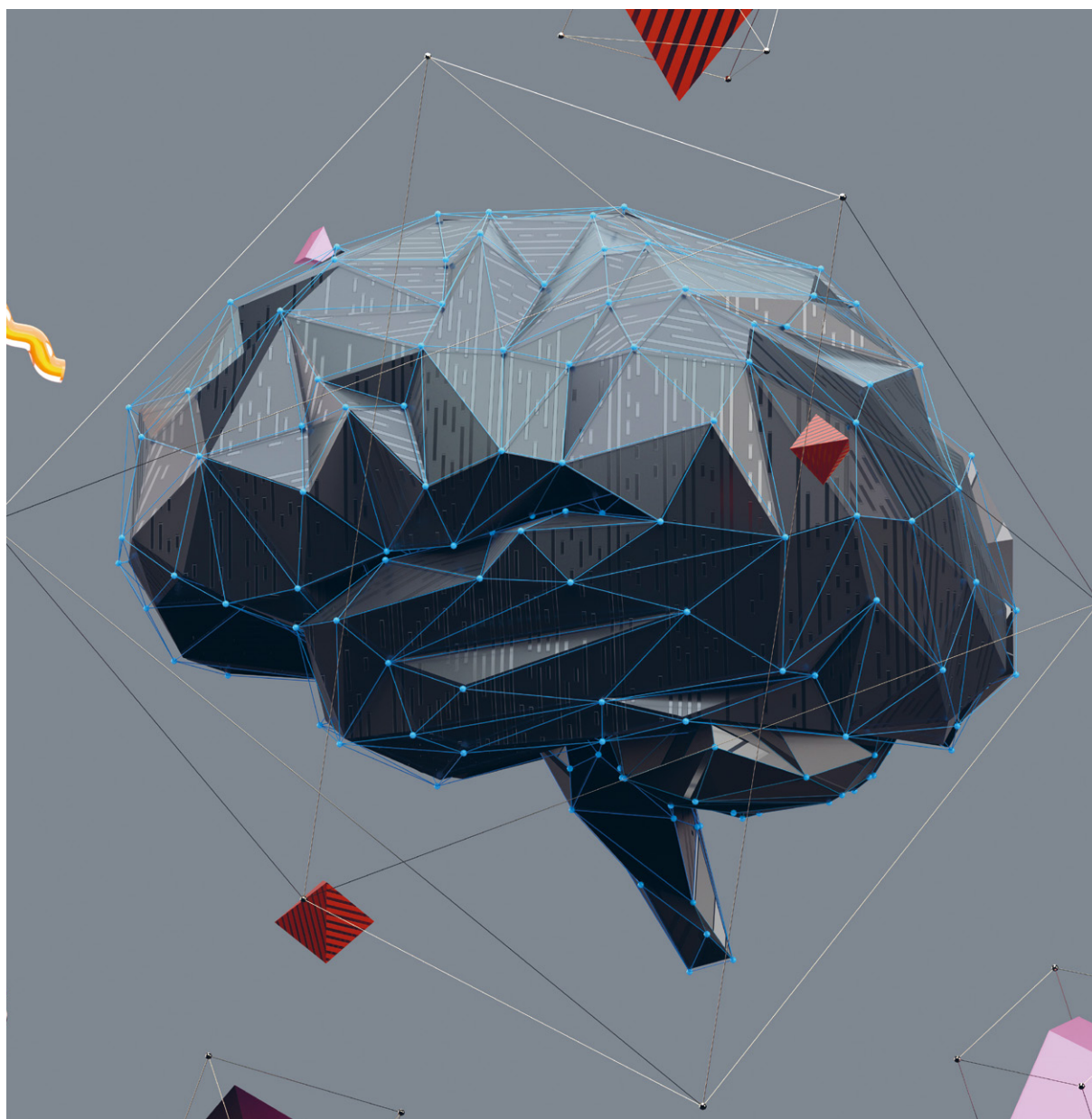
På toårsdagen for Horizon Europe er det lykkedes for 800 deltagere fra Danmark at komme med i 569 forskellige Horizon Europe-projekter. I dag bliver knap hver femte ansøgning med deltagelse fra Danmark tildelt de ansøgte forsknings- og innovationsmidler af Horizon Europe. Det vidner om en meget positiv start på Horizon Europe og tyder ligeledes på, at ansøgninger med et dansk islæt er skarpe og imødekommer kravet om excellent forskning og innovation, der tilbyder konkrete og brugbare løsninger for samfundet.

Kig efter nye muligheder i 2023 og 2024

Horizon Europe har netop lanceret en stribe arbejdsprogrammer for de næste to år. Det betyder blandt andet nye muligheder for støtte til samfundsnyttige projekter og midler til forskere og innovatører i verdensklasse. Alle – både små og store aktører – som ønsker at bringe deres talent i spil på internationale hold, bør kigge mod Horizon Europe.

I magasinet kan du møde forskere, virksomhedsejere og kommunale embedsmænd m/k, der har søgt og fået midler fra forskellige programmer i Horizon Europe. Læs hvordan de skaber ny viden, nye løsninger og nye opdagelser i tæt samspil med aktører fra udlandet og udvider vores horisonter til gavn for dig og mig.

God læselyst!

Uddelingen af midler til forskning og innovation under Horizon Europe foregår efter excellence-princippet: Pengene skal gå til de bedste. De bedste forskere, de bedste innovatører, de bedste produkter – uafhængigt af, hvor de kommer fra. Forskerne søger i åben konkurrence med hinanden, og de bedste får pengene. Helt enkelt. Men sådan er det ikke altid, når 27 medlemslande skal blive enige om noget – og når forudsætningerne for succes af historiske årsager ikke er helt lige. Derfor kæmper embedsfolk som chefkonsulent Josephine Them Parnas fra Uddannelses- og Forskningsstyrelsen hver dag for excellence på vegne af dansk forskning og innovation.

Excellence er alfa og omega i Horizon Europe – og sådan skal det være

af Thomas Robson

Forskning og innovation er langt hen ad vejen politiske konsensusområder. Alle 27 medlemslande kan hurtigt blive enige om, at forskning og innovation er en god idé. Men når det kommer til, hvordan vi fordeler forskningsstøttemidlerne i Horizon Europe, starter udfordringerne. De nye EU-lande opnår langt færre bevillinger end de gamle. Der er enighed om, at ambitionen er, at andelen af deres deltagelse og de penge, de får hjem, skal øges. Et princip, der i embedsmandskredse har fået tilnavnet 'widening'. Men hvordan den ambition skal føres ud i livet, og især hvordan det kan gøres uden at sjakre med excellence-princippet, er baggrund for en langvarig og indædt kamp: Widening vs. Excellence – det er spørgsmålet.

Widening vs. Excellence

Slagsmålet handler om, hvorvidt der skal skrues på måden, midlerne fordeles på, så det bliver nemmere for widening-landene at få del i dem. Josephine Them Parnas gør den danske holdning op: "For Danmark giver det absolut ingen mening at give køb på excellence. Grunden til, at EU fylder meget i international forskning, er netop understregningen af excellence. Det vil være ekstremt problematisk at begynde at skrue på det – for så bliver resultaterne ikke ved at være gode." Her vil en typisk indvending fra widening-fronten være, at det heller ikke kan nytte noget, at et land som Danmark hiver mere hjem i forskningsstøtte, end vi betaler ind til Horizon Europe. Det motiverer ikke de andre lande til at blive ved med at betale.

Josephine Them Parnas: "Det er rigtigt, at Danmark gør det vildt godt. Det gør vi, fordi vi løbende har reformeret vores forsknings-systemer, vi har god administration, god løn og gode rammer for vores forskningsmiljøer. Og så har vi den vigtigste drivkraft: Dygtige forskere med gode uddannelser, der udvikler gode projekter og skriver gode ansøgninger. Det tager årtier at bygge sådan et system op – og det er derfor, det er et langt sejt træk for widening-landene at komme op på niveau."

Samtidig er det Widening-landene, der får langt størstedelen af midlerne fra EU's udviklings- og strukturfonde. Så det kan godt være, at de taber lidt på Horizon Europe. Men de burde bruge de andre penge på at reformere og opbygge deres forskningsmiljøer for at komme mere med.

En indiskutabel forudsætning

"Der er allerede gang i snakken i Bruxelles om næste rammeprogram for forskning og innovation, der skal være på plads i 2028. Midtvejsevalueringen af Horizon Europe kommer til at spille en stor rolle, når det nye program skal designes. Her er vi fra dansk side også stærkt fokuseret på at stå vagt om excellence. Det er det, vi laver i maskinrummet. Skal vi være en forsknings- og vidensbaseret økonomi i Europa, er excellence en indiskutabel forudsætning," forklarer Josephine Them Parnas.

"Det er i høj grad også dansk interessevaretagelse: Vi klarer os godt i Danmark, fordi vi har dygtige forskere og innovatører, som er uddannede og hærdede i et excellence-system. Og den position kæmper vi hver dag hårdt for ikke at udvande. Både som forskere og som embedsfolk," siger Josephine Them Parnas, og slutter: "Det er derfor, at excellence-princippet er så vigtigt. For det betyder jo bare, at vi får den bedste forskning og innovation for pengene."

LYT TIL PODCAST

De bedste får pengene. Det princip fastholder Danmark i samarbejdet med Europa-Kommis-sionen og de øvrige medlemslande om Horizon Europe. Chefkonsulent Josephine Them Parnas, Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, uddyber i podcast, hvorfor excellence i EU-forskning og -innovation er helt afgørende.

Lyt til podcast her: bit.ly/podcastomHorizonEurope

Europas storbyer spiller en stor rolle i EU's bestræbelser på at blive klimaneutral i 2050. Derfor har EU lanceret bymissionen, hvor 100 byer skal inspirere og hjælpe hinanden på vej mod målet. I Danmark er København, Aarhus og Sønderborg blevet udvalgt som missionsbyer, der går forrest og stræber efter klimaneutralitet allerede i 2030. Det skyldes blandt andet deres erfaringer med helhedsløsninger og borgerinddragelse. EUindblik har talt med repræsentanter for de tre byer.

Tre danske byer bliver en del af EU's mission for klimaneutrale byer

af Thomas Robson

Missionsby: København

Charlotte Korsgaard, Enhedschef, Klima, Københavns Kommune

Hvorfor valgte I at søge om at blive missionsby? "Med Københavns klimaplan fra 2012 var der et ønske om at vise andre byer, at man kan omsætte grønne visioner til handling. Bymissionen giver os et forum at dele erfaringerne i. København vedtog sin klimaplan med et mål om, at København skal være CO₂-neutral i 2025. Det er fem år før bymissionens eget mål. Vi må erkende, at vi ikke når CO₂-neutralitet i 2025, men vi når langt, og i 2021 havde vi reduceret udledningerne med 72 % i forhold til 2010. I bymissionen vil vi kunne lære af de andre storbyer for at finde de bedste løsninger på den fælles klimaudfordring."

Hvorfor er det vigtigt, at København er med i bymissionen, og hvad kan I bidrage med?

"En del af tanken bag bymissionen er, at den skal involvere både foregangsbyer, der allerede er nået langt, og byer, der starter på et andet niveau, men hvor ambitionerne om forandring er store. København har gennem årene delt erfaringer og idéer med mange andre byer. Vi modtager ofte delegationer, der er interesserede i at se på vores grønne løsninger. Det er især helhedsløsningerne, der interesserer dem. Et eksempel er den måde, vi i Danmark udnytter affald på til at producere varme og elektricitet. Et andet er biogasproduktion på spildevandsanlæggene, som går ind i bygasnettet. Københavns cykelkultur interesserer også mange andre byer."

Hvad er Københavns forhåbninger for bymissionen? "I København begynder vi nu at se på forbrugsbaserede udledninger – dvs. udledninger fra det vi bruger i København, som er produceret i andre lande. Her er der helt klart noget at kigge på. Der skal etableres et begrebsapparat og defineres nye opgørelsesmetoder. Det er også noget, EU skal interessere sig for. En anden forhåbning til missionsarbejdet er, at vi kan indlede en dialog med EU og medlemsstaterne om,

hvordan staterne kan skabe bedre mulighed for, at byerne kan agere. Vi kan jo ikke lovgive selv. Så bymissionen kan måske give anledning til en snak om byernes arbejdsbetingelser."

Missionsby: Sønderborg

Allan Pilgaard Jensen, vicedirektør, Project-Zero

Hvad er baggrunden for Sønderborgs deltagelse i bymissionen? "Vi har sat os det mål, at vores energisystem skal være CO₂- neutralt i 2029. Vi nåede 50% i 2020. Helt overordnet arbejder vi efter tre målsætninger: At minimere den mængde energi, vi bruger. At udnytte den energi, vi allerede har brugt, én gang til. Og at producere vores energi grønt. At vi er blevet udvalgt som missionsby er en anerkendelse af, at vi er på rette spor. Samtidig er det en mulighed for at komme i dialog med andre byer, så vi kan lære noget af hinanden."

Hvad kan I bidrage med? "Organisering er et af fokusområderne i bymissionen, og det er vi gode til. Vi har hele tiden arbejdet med en meget stor grad af inddragelse af borgere, erhvervsliv og organisationer. Alle, der bidrager til et område og som har betydning for at nå målet, skal være med. Borgerne kan ikke gøre det alene. Når det f.eks. gælder ejerboliger, er vores fokus at få gassen ud, at få fjernvarmen ind, og at få lavet flere

---

HVIS DU VIL VIDE MERE:

Missionsby: København

byudvikling.kk.dk/klimaplan

Missionsby: Sønderborg

projectzero.dk

Missionsby: Aarhus

endelafloesningen.aarhus.dk

---

energirenoveringer. For at det sker, har vi en arbejdsgruppe med håndværkere, banker, forsyningsselskaber, rådgivere osv. De har alle forskellige interesser i projektet, og de har forskellige snitflader til boligejerne. På den måde får vi et samspil omkring at sikre, at det kommer til at ske. Og det er principielt den måde, vi organiserer det hele på.”

Hvorfor er det vigtigt, at Sønderborg er med i bymissionen? ”Det, at vi gør noget i Danmark og i Sønderborg, har isoleret set kun en lille effekt globalt. Den store effekt kommer, hvis vi får løsningerne ud på verdensplan. Derfor er det vigtigt, at nogen viser vejen og udvikler modeller og løsninger, der kan eksporteres. Som missionsby håber vi, at vi kan være med til at gøre verden og byerne grønnere, øge tempoet på den grønne omstilling – og samtidig skabe vækst i danske virksomheder.”

Missionsby: Aarhus

Ingeborg Jacobsen, strategisk projektudvikler og specialkonsulent, Aarhus Kommune

Hvad er baggrunden for Aarhus' deltagelse i bymissionen? ”Klima har været på dagsordenen i Aarhus i mange år. Vi ser missionsbyarbejdet som et naturligt næste skridt i at styrke det arbejde og samtidig belyse nogle nye indsatsområder. Særligt vil vi gerne bruge platformen til at styrke den del af arbejdet, som vender ud mod byens aktører. Siden 2008 har vi allerede halveret byens CO₂-udledninger bl.a. ved at omlægge vores energisystem til bæredygtig biomasse. Nu er vi der, hvor de tilbageværende CO₂-reduktioner i høj grad ligger ude i bysamfundene. Her skal kommunen i højere grad spille en faciliterende rolle, hvor vi bidrager til at skabe gavnlige strukturer og samarbejde mellem de aktører, som har beslutningskompetencen over de sidste udledninger. Klimaalliancen Aarhus er et godt eksempel på den slags samarbejde.”

Hvad håber I at opnå ved at være en del af bymissionen? ”Vi ser i høj grad samskabelsen med bysamfundet om fælles løsninger som en del af missionsgrundlaget i bymissionen. Hvor skal vi hen i 2030? Vi ved, at vi skal være en klimaneutral by – men det kan jo se ud på mange måder. For os er samskabelse at finde ud af, hvordan byen så ser ud, og hvilke løsninger vi hver især kan byde ind med. I Aarhus har vi mange virksomheder, der allerede har ambitiøse programmer for at omdanne deres produktion og nedbringe deres udledninger. Nogle virksomheder lever endda af at udvikle grønne løsninger for andre. Så hvordan kan kommunen gøre det nemmere for virksomheder og borgere at vælge og agere grønt.”

Hvorfor er det vigtigt, at Aarhus er med? ”I Aarhus har vi halveret vores CO₂-udledninger siden 2008, så vi er allerede nået langt, men der ligger mange svære opgaver foran os endnu. Så vi har brug for et skub det sidste stykke. Og så har vi jo allerede mange erfaringer, vi selv kan dele med de andre byer, så vi kan være med til at skubbe til udviklingen i Europa. Ingen byer kan komme i mål alene.”

HVAD ER MISSIONSBYER?

Storbyerne udgør 4% af Europas landmasser, men er hjem for 75% af Europas befolkning. På verdensplan anslås det, at storbyerne står for 65% af verdens samlede energiforbrug og 70% af den globale CO₂-udledning. Derfor spiller Europas storbyer en afgørende rolle i EU's bestræbelser på at blive CO₂-neutral i 2050. Det er baggrunden for EU's mission '100 Klimaneutrale og smarte byer i 2030' – i daglig tale bymissionen. Her skal 100 byer fra de 27 EU-lande (plus yderligere 12 fra associerede lande) gå forrest og vise vejen for resten af Europas byer ved at opnå klimaneutralitet allerede i 2030. Undervejs skal missionsbyerne udveksle viden og erfaringer og inspirere hinanden til at sætte yderligere skub i den grønne omstilling ved at arbejde på tværs af sektorer og inddrage borgere, erhvervsliv og NGO'er i arbejdet.

Kvasir Technologies sætter kurs mod kommercielt gennembrud med støtte fra EU

af Thomas Robson

10
|

Hos Kvasir Technologies i Søborg har CEO Joachim Bachman Nielsen svært ved at få armene ned for tiden. Hans virksomhed har for nylig modtaget en bevilling på godt 20 mio. kr. fra Horizon Europe. Det giver ro til at opskalere og professionalisere virksomheden, der har udviklet en banebrydende metode til at omdanne biomasse til skibsbrændstof. Samtidig er EU-støtten en vigtig blåstempling i forhold til nye investorer og samarbejdspartnere.

Forestil dig, at det var muligt at omdanne et affaldsprodukt fra landbruget til olie, der kan bruges af de kæmpestore skibe, der besejler verdenshavene. Og at løsningen ikke bare er CO₂-neutral, men CO₂-negativ. Det lyder næsten for godt til at være sandt, men det er ikke desto mindre det, Kvasir Technologies er ved at gøre til virkelighed. At processen virker, har de allerede bevist. Det næste skridt er at bygge et testanlæg, så de kan opskalere produktionen og sende det første skib afsted med deres halmbaserede biofuel i tanken.

Suverænt bedste finansieringsmulighed

Kvasir Technologies har fået tildelt godt 20 mio. kr. fra EIC Accelerator. "EIC Accelerator er en af de suverænt bedste finansieringsmuligheder for teknologidrevne virksomheder, du kan drømme om at få," siger Joachim Bachmann Nielsen. "Det er ikke bare rigtig mange penge, men de kan også bruges mere frit – både til teknologiudvikling og forretning."

Kvasir Technologies beskæftiger i dag 5-10 medarbejdere. Men de kommer til at blive flere nu. "For en virksomhed som vores er det organisatorisk transformerende," forklarer Joachim Bachmann Nielsen. "Vi går fra at være et selskab, hvor man ikke har så mange penge, til at kunne finansiere et langt mere ambitiøst foretagende. Det er noget helt nyt – som at gå fra iværksættergaragen til et rigtigt kontor."

Halm er fremtiden

Den proces, Kvasir Technologies har udviklet, omdanner lignocellulose til olie. Lignocellulose findes i f.eks. græsser, halm, nøddeskaller og træ og er ikke spiseligt for mennesker. "Processen og produktet er kun relevant for kommercialisering, hvis det er bæredygtigt og skalérbart," siger Joachim Bachmann Nielsen. "Det vil sige, at det skal være tilgængeligt i store mængder, og det skal ikke kunne bruges til andet."

"Halm er en stor, underudnyttet ressource, der i dag bare bliver pløjet ned i jorden." Når halmen bliver pløjet ned, frigives der drivhusgasser, når det forrådnar. Ved at omdanne halmen til olie, sparer man altså ikke bare CO2 ved at erstatte fossil olie. Man vinder også en ekstra CO2-reduktion ved at undgå at pløje halmen ned.

"Af de to mio. tons halm, der årligt bliver til overs i Danmark, regner vi med, at vi kan producere én million tons olie," siger Joachim Bachmann Nielsen. "Det svarer til, hvad der sælges i danske havne i dag." På EU-plan bliver der årligt pløjet 100 mio. ton halm ned, der i stedet ville kunne omdannes til 50 mio. tons olie. Den globale maritime sektor bruger cirka 300 mio. tons olie om året.

Superkompetitivt opslag

"Når du laver et firma baseret på kemiteknik, så er der lang vej til markedet," forklarer Joachim Bachmann Nielsen. "Den finansiering, vi har modtaget, hjælper med at drive firmaet de næste to år. Vi har fået støtten alene, det er et projekt, hvor kun vi er med. Derfor er succesraten også ret lav. Det er et superkompetitivt opslag."

Kvasir Technologies indsendte en 134 siders ansøgning, og Joachim Bachmann Nielsen råder kommende ansøgere til at søge rådgivning og støtte i ansøgningsprocessen. "Det er også vigtigt kun at søge på opslag, der er direkte på linje med selskabet. Og så skal du endelig ikke søge under forventning om at få pengene. Det må ikke være en del af virksomhedens kommercielle strategi," understreger han.

Men for Kvasir Technologies lykkedes det altså. Og planen for de næste godt to år er klar. "Målet er at komme op i en skala, hvor en rigtig skibssejlad kan finde sted med vores biofuel. Det forventer vi at nå i sommeren 2024 inden projektets afslutning," slutter Joachim Bachmann Nielsen.

KVASIR TECHNOLOGIES OG EIC

Projektaftryk:	SEAFARER
Samlet budget:	Ca. 27 mio. kr.
EU-bidrag:	Ca. 20 mio. kr.
Projektperiode:	2022-2024

HVIS DU VIL VIDE MERE

Kvasir Technologies
kvasirtechnologies.com

EIC Accelerator
ufm.dk/horizon-eu/eic

EIC ACCELERATOR

EIC Accelerator er en del af European Innovation Council, der støtter nye teknologier og banebrydende innovationer. Det er programmets mål at skabe nye enhjørninger – virksomheder med en markedsværdi over €1 milliard – ved at hjælpe startups og små og mellemstore virksomheder med at skabe nye markeder og opskalere internationalt.

LYT TIL PODCAST

Fra biomasse til skibsbrændstof. Det giver anerkendelse fra EU og nye forretningsmuligheder. Lyt til podcast. Her uddyber CEO Joachim Bachmann Nielsen, Kvasir Technologies, hvad støtten fra Horizon Europe-programmet EIC Accelerator har betydet for virksomheden.

Find podcasten her: bit.ly/podcastomHorizonEurope

”Horizon Europe kræver, at du har noget pondus og erfaring med forskningsledelse.”

Sådan siger professor Trine Hyrup Mogensen, der både er leder, koordinator og forsker i et fælleseuropæisk forskningsprojekt med 15 partnere. Projektet, der har modtaget 50 mio. kr. fra Horizon Europe, skal bl.a. undersøge, hvorfor nogle mennesker får alvorlige COVID-19-forløb, mens andre slet ikke bliver syge.

VIDSTE DU, AT KOORDINATORER KAN FÅ GRATIS EKSPERTHJÆLP TIL DERES ANSØGNING?

Via præevalueringsordningen kan koordinatorene få en grundig og uvildig vurdering af deres udkast til en ansøgning af to eksperter. Læs mere på ufm.dk/horizon-eu/evaluering

---

TVÆREUROPEISK SAMARBEJDE

Professor Trine Hyrup Mogensen, Aarhus Universitet og Aarhus Universitetshospital, er koordinator for førende eksperter fra disse europæiske lande: Frankrig, Belgien, Italien, Spanien, Holland, Estland, Sverige, Tyskland, Grækenland, Irland, Schweiz og Storbritannien.

Tænk stort og tænk samfundseffekt

af Thomas Robson

Hvorfor bliver nogle mennesker knap berørt af COVID-19, mens andre rammes hårdt og atter andre må døje med senfølger længe efter smitten? Det er nogle af de spørgsmål, et europæisk forskningskonsortium under ledelse af Trine Hyrup Mogensen, der er professor på Institut for Biomedicin på Aarhus Universitet og overlæge på Afdeling for Infektionssygdomme på Aarhus Universitetshospital, skal finde svaret på. Målet er dels en større forståelse for genetikens betydning for immunforsvarets evne til at tackle vira og genkende dem igen. Og dels helt praktisk at udvikle en test, der kan vise, om en patient er i risikogruppe for at få et alvorligt forløb. Det vil kunne hjælpe sundhedspersonalet med at sætte ind med den rette behandling i god tid.

Særlige krav til Horizon Europe-projekter

"Måden, man skriver om baggrund, planer og metode, er det samme som i andre ansøgninger. Men det er skalaen, samarbejdet og det store fokus på samfundseffekt, der gør Horizon Europe til noget specielt," fortæller Trine Hyrup Mogensen. "Når man skriver ansøgningen, skal man redegøre for, hvilken samfundseffekt, man forventer, at projektet vil få. Altså, at man redegør for den forventede samfundsnytte – i det her tilfælde decideret svare på, hvordan projektet og resultaterne af vores forskning kan overføres til klinikken og føre til bedre patientbehandling."

Også når det gælder åbenhed og kommunikation om projekterne, skiller Horizon Europe sig ud. "Dels er vi forpligtet til at dele fund med hinanden i de videnskabelige miljøer. Dels skal vi også opretholde en løbende kommunikation til studerende og gymnasieelever, sundhedspersonale, patienter og borgerne, hvor vi dybest set redegør for, hvorfor det egentlig er, vi skal bruge penge på det her. Jeg synes, det er både sympatisk og vigtigt at bidrage til folkeoplysningen på den måde. Og vi har også en plan for, hvad vi vil gøre, både med oplysningsmøder, hjemmeside, Twitter og så videre. Men jeg må indrømme, at det ikke var det nemmeste afsnit af ansøgningen at skrive."

Pondus til at træffe beslutninger

Et andet særkende ved Horizon Europe er kravet om tværeuropæisk samarbejde. Det giver mulighed for at indlede samarbejder

med førende eksperter samtidig med, at det øger kompleksiteten for koordinatoren. "Det er klart, at jo flere partnere du har med, jo mere koordinering giver det. På den anden side er muligheden for at samarbejde med de førende eksperter på deres felt en af styrkerne ved Horizon Europe. I dette projekt involverer vi utroligt mange medicinske, genetiske og immunologiske discipliner og den bedste ekspertise inden for Europa." Projektpartnerne tæller bl.a. Pasteur Institutet i Paris, Universitetet i Goettingen, samt det franske medicinalfirma bioMérieux. Som leder og koordinator modtog Trine Hyrup Mogensen input fra hver af de involverede partnere. "Fagligt dækker konsortiet utroligt bredt, så udfordringen har været at få det hele til at spille sammen og bygge bro mellem faglighederne. Hver forskergruppe har sendt data, midlertidige resultater, input og idéer, og jeg har så skrevet den endelige tekst – 45 siders projektbeskrivelse."

"Horizon Europe kræver erfaring som forskningskoordinator og -leder. Du skal have noget på CV'et i forvejen, så du har noget pondus. For der skal skæres igennem af og til," understreger Trine Hyrup Mogensen.

Internationalisering vigtig for dansk forskningssucces

I forbindelse med udarbejdelsen af ansøgningen fik Trine Hyrup Mogensen hjælp af Forskningsstøtteenheden på Aarhus Universitet. "Men jeg inddrog dem nok lidt for sent. Så et godt råd til andre, der skal skrive en Horizon Europe-ansøgning, vil være at involvere forskningsstøtteenheden tidligt i forløbet, hvis man har adgang til sådan en."

I det hele taget peger Trine Hyrup Mogensen på etableringen af forskningsstøtteenheder som en af forklaringerne på danske forskeres succes med EU-forskningsprojekter. "Det er vigtigt med god support i ansøgningsfasen, men også at man kan få hjælp til den efterfølgende administration." Som forklaring på at danske forskere generelt har en højere succesrate med deres EU-ansøgninger end det europæiske gennemsnit, peger Trine Hyrup Mogensen også på størrelsesforhold: "Danmark er ikke stort nok til, at vi kan have lige så mange stærke forskningsmiljøer, som de kan andre steder i verden. Derfor er vi nødt til at orientere os udad, hvor større lande måske føler, at de har nok i sig selv."

Forbedrede modeller for cirkulær økonomi skal hjælpe Europa i mål med den grønne omstilling

af Thomas Robson

Cirkulær økonomi med dens fokus på f.eks. øget genbrug og genanvendelse af materialer og bedre udnyttelse af naturressurser bliver af mange anset som en af nøglerne til løsningen af klimakrisen. Men fordi vi ikke har nøjagtige modeller for, hvor meget cirkulær økonomi bidrager til at afbøde klimaforandringerne, forsinkes det udbredelsen – og EU's ambitioner om at blive CO₂-neutrale hurtigst muligt. I et nyt Horizon Europe-projekt, der udgår fra DTU, forsøger forskere i Danmark og Europa nu at udvikle de manglende modeller med udgangspunkt i byggebranchen. Her fortæller seniorforsker Ana Teresa Macas Limas om projektet og sin rolle som koordinator.

Ana Teresa Macas Limas, seniorforsker, DTU SUSTAIN, Institut for Miljø- og Ressourceteknologi

Et nyt syn på klimaforandringer og cirkulær økonomi

"De modeller for afbødning af klimaforandringerne, som FN's klimapanel bruger i dag, og som de baserer deres anbefalinger og rådgivning på, har et problem: De er lineære. De kan ikke vise effekterne af cirkulær økonomi og dens indflydelse på at reducere udledningen af drivhusgasser," forklarer Ana Teresa Macas Lima, koordinator på projektet og seniorforsker på DTU SUSTAIN, Institut for Miljø- og Ressourceteknologi.

"Derfor var det overordnede formål med det opslag, vi søgte på, at gøre modellerne i stand til at indregne effekterne af cirkulær økonomi. Med projektet ønsker vi også at bevise, at cirkulær økonomi kan hjælpe os med at opnå karbonneutralitet i byggesektoren," fortsætter hun.

Forsyningskæder i en karbonintensiv industri

I projektet, der har fået navnet CO2NSTRUCT, bidrager DTU især med deres ekspertise i byggematerialer. Ana Teresa Macas Lima forklarer, at byggesektoren er særligt interessant, fordi det er en af de mest karbonintensive industrier, der findes. "Og når vi går et skridt tættere på og zoomer ind på materialerne, er det fordi, karbonintensiteten især kommer fra byggematerialer som cement, stål, glas og mursten. De er alle sammen karbon-sværvægtede," fortsætter hun.

"Når det f.eks. handler om cement, vil vi se nærmere på hvert led af forsyningskæden igennem hele industrien for at identificere alle dens feedback-loops. På den måde kan vi finde ud af, hvor vi kan genbruge materialer for at skære ned på CO₂-udledningerne," siger hun. "Det handler om at bryde hvert led i kæden ned i stadig mindre blokke for at få det totale overblik. Og når vi har det overblik, kan vi involvere vores partnere, der er eksperter i modellering, så de kan udvikle nye modeller, der kan indregne den cirkulære økonomis betydning."

Syv europæiske partnere

Projektet involverer syv partnere, og inkluderer eksperter i afbødning af klimaforandringer, globale modeller og forsyningskæder, cirkulær økonomi og sociale videnskaber.

"Min egen personlige holdning er, at det tværfaglige aspekt er stimulerende og interessant. Vi er mange, der prøver at bevise, at cirkulær økonomi er vejen frem. Alle eksperterne er i gang med at nedbryde modellerne og genoverveje, hvordan vi kan gøre dem bedre, set fra hver deres felt," siger Ana Teresa Macas Lima og fortsætter: "Nu har EU sat retningen og sagt, det er den her vej, vi skal. Lad os løse den udfordring sammen. Ellers risikerer vi, at vi står med alle løsningerne – men hver for sig og uden at forbinde dem, så de virker."

Lev projektet

"Som koordinator stod jeg med ansvaret for at skrive den endelige ansøgning, så det var mig, der skulle forbinde alle de forskellige ekspertiser. Vores ambition er den samme, vi vil alle sammen gerne arbejde med cirkularitet. Men vores udgangspunkter er forskellige: nogle er mere interesseret i energimodeller, andre i forsyningskæder. Så det gjaldt om at finde balancen. Den store udfordring var at beslutte, hvilken ekspertise vi ville inddrage fra hver partner og at forstå hinandens spidskompetencer," siger Ana Teresa Macas Lima. Ifølge hende er det netop det, der gør koordinatorrollen vigtig, men også krævende.

"Som koordinator er det dig, der skal kortlægge, hvordan projektet skal gennemføres og beskrive, hvordan partnerne hver især skal bidrage. Jeg var nødt til at træde et skridt tilbage, så jeg kunne danne mig et overblik og få hele puslespillet til at gå op. Mit bedste råd til andre, der skal i kast med opgaven som koordinator, er: Kast dig helhjertet ind i det! Bliv personligt involveret. Lev projektet! Det nytter ikke noget at zappe ind og ud af det," slutter Ana Teresa Macas Lima.

OM CO2NSTRUCT

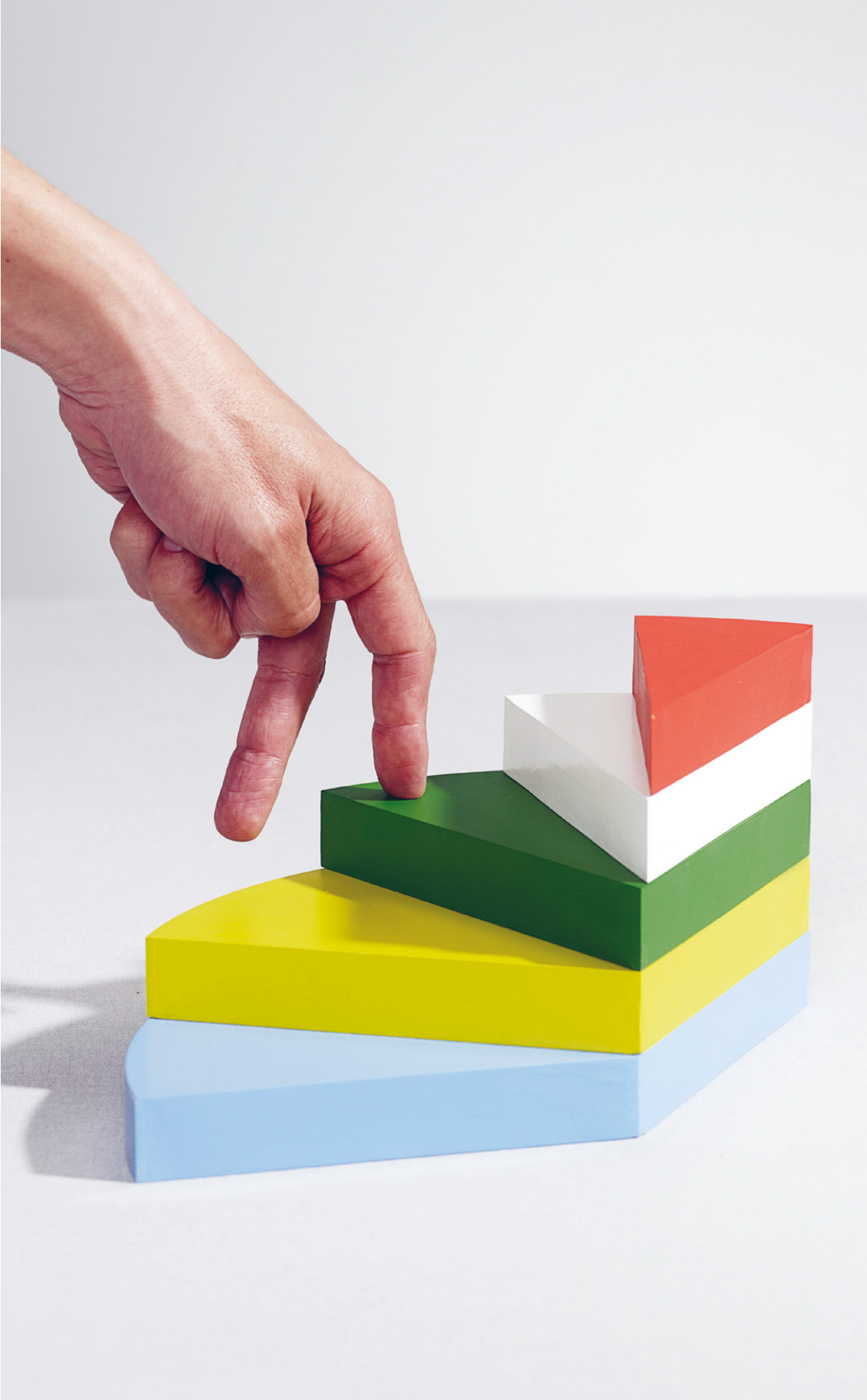
Projektaforkortelse:	CO2NSTRUCT
Samlet budget:	Ca. 37 mio. kr.
EU-bidrag:	Ca. 37 mio. kr.
Projektperiode:	2022-2026

Partnere i Grækenland, Tyskland, Portugal, Spanien, Storbritannien og Italien.

VIDSTE DU, AT KOORDINATORER KAN FÅ GRATIS EKSPERTHJÆLP TIL DERES ANSØGNING?

Via præevalueringsordningen kan koordinatorene få en grundig og uvildig vurdering af deres udkast til en ansøgning af to eksperter. Læs mere på ufm.dk/horizon-eu/evaluering

For nogle opslag i Horizon Europe gælder det, at ansøgningsprocessen er delt i to trin. Men er det godt eller skidt for ansøgerne, og hvordan skal man gribe ansøgningsprocessen an?

23
—

CASEINTERVIEW

Sådan tackler du en to-trins-ansøgning

af Stefanie Bondy Jørgensen og Thomas Robson

På Teknologisk Institut i Taastrup venter seniorprojektleder, Anders Kjellow spændt på svar fra Horizon Europe. Som koordinator på projektet 'Woodcircles' har han været omdrejningspunkt, drivkraft og retningssetter for et tværeuropæisk konsortiums ansøgning om godt 60 mio. kr. i EU-støtte. Ansøgningsprocessen har været delt op i to faser, og det er trin-to-ansøgningen, de nu venter svar på. Den første ansøgning havde deadline i februar 2022, og midt i maj fik de besked om, at de var gået videre til runde to, der havde deadline i september. Anders Kjellow har erfaring med ansøgninger i både et og to trin og mener, at to-trins-processen er en fordel for ansøgerne, fordi man sparer tid, hvis ens ansøgning ikke går videre. Ifølge ham er nøglen til en succesfuld ansøgning et grundigt forarbejde og et godt overblik over indholdet af arbejdspakkerne fra første færd.

Grib det an, som var det én ansøgning

"Fra det øjeblik, hvor vi besluttede os for at gå efter den her bevilling, har jeg grebet opgaven an som en ansøgning i ét trin. Jeg tror ikke på at lave en hurtig 10-siders ansøgning, og så se hvad der sker og først gå i gang for alvor, hvis man går videre," forklarer Anders Kjellow.

"Når vi vælger at gå ind i processen, er det fordi, vi har en klar idé om, hvad det er, vi vil lave. Og så kan man lige så godt beskrive det ordentligt fra starten. I den her proces havde vi allerede inden første trin klarlagt vores struktur for arbejdspakkerne. Vi havde også sat navn på lederne af hver pakke og bedt dem komme med en kladde til indholdet af dem", siger han og fortsætter: "Indholdet af arbejdspakkerne kommer ikke med i første trin, men vi er nødt til at tænke hele processen igennem helt fra start, ellers bliver der for mange ubesvarede spørgsmål."

Anders Kjellow, seniorprojektleder, Teknologisk Institut

WOODCIRCLES

Med projektet Woodcircles vil Teknologisk Institut og deres partnere undersøge, hvordan byggebranchen kan genanvende mere træ. For det første ved at undersøge, hvordan man kan blive bedre til at genbruge træ fra eksisterende bygninger. De bygninger, der allerede står i dag, blev ikke designet og bygget med fremtidigt genbrug i tankerne. For det andet vil de også undersøge, hvordan man kan designe nye bygninger, således at man lettere kan genbruge træet, hvis man river bygningerne ned om 50-100 år. Det handler både om måden, man bygger på, og om materialeudvikling, sortering og digitalisering.

ER DET FØRSTE GANG, DU VIL SØGE HORIZON EUROPE?

Så brug et par minutter på at se vores nye step by step-film om Europa-Kommissionens Funding & Tenders-portal. De tre korte film guider dig rundt på portalen, viser hvordan du finder relevante opslag og hvordan du registrerer dig, når du søger Horizon Europe-midler. Rigtig god fornøjelse på bit.ly/FilmomFTportalen

Et eller to trin?

Adspurgt om han foretrækker en ansøgningsproces i et eller to trin, er han ikke i tvivl: "Jeg foretrækker helt klart en to-trins-ansøgning. Jeg kan ikke forstå, at EU ikke bruger dem mere," slår Anders Kjellow fast, og forklarer: "Med en to-trins-ansøgning undgår man, at folk bruger en masse tid på noget, der kunne have været udelukket eller afvist tidligere."

"En kollega har lige vist mig et opslag, der har fået over 300 ansøgninger. Der var penge til to projekter. Og det var én stor ansøgning fra starten. Hvis du opgør, hvor meget arbejdstid, der er blevet spildt over hele Europa på det opslag, så er det betragtelige ressourcer," fortæller han.

Ifølge Anders Kjellow giver processen i to trin ansøgere sikkerhed for, at de er på rette spor med en kortere ansøgning, inden de går videre med den endelige ansøgning på 45 sider.

"I 'Woodcircles' har vi valgt at arbejde med træ. Det står der ingen steder i opslaget, at vi skal. Men vi har valgt at fokusere på træ, så vi kan gøre en stor forskel på lige præcis det område. Og der tænker man jo, 'er det så noget, de vil synes om eller ej?' Når vi går videre, ved vi, at det ikke er helt skævt."

Tre gode råd til en to-trins-ansøgning

Anders Kjellow har tre gode råd til organisationer, der står overfor at skulle deltage i en ansøgning i to trin.

1. Angrib det som ét trin. "Angrib projektet fra start med den samme indstilling, som du ville gå til en ansøgning i ét trin. Sørg for at man kan se den røde tråd fra starten. Projektet, og alle arbejdsopgaverne, skal være godt tænkt igennem, og der skal ikke være alt for mange åbne spørgsmål, der flager i vinden."
2. Styring og retning. "Som koordinator i en to-trins-ansøgning skal du kunne tage beslutninger og tage styring på konsortiets vegne. Det gælder om at finde den rette balance mellem at sætte en retning for partnerne og lederne af arbejdsopgaverne og at lade dem komme til orde. De fleste kan godt lide at få sat lidt retning på, hvad det er, de kan og skal bidrage med. De ved selv bedst, hvad de kan, men man skal ikke være bange for at skære igennem og sige: Vi vil gerne have noget fra jer på det her. På et tidspunkt bliver du tvunget til at tage beslutninger alligevel, så du kan lige så godt sætte retning fra starten."
3. Støtte og opbakning. "Uden nogen, der kan støtte og hjælpe dig i processen, er det vanskeligt at påtage sig koordinatorrollen. Et Horizon Europe-projekt som vores, med 20 partnere, kræver et stærkt team og en klar rollefordeling. På Teknologisk Institut har vi en administrativ afdeling, der tager sig af al administration og organisation, så jeg kan fokusere på det faglige indhold. Det er også vigtigt at have ledelsens opbakning, for det er en enorm arbejdsopgave. Vi vil aflevere en konkurrencedygtig ansøgning, og man skal ikke undervurdere, hvor meget tid den proces kræver."

**POSITIVT SVAR PÅ
TRIN-TO-ANSØGNINGEN**

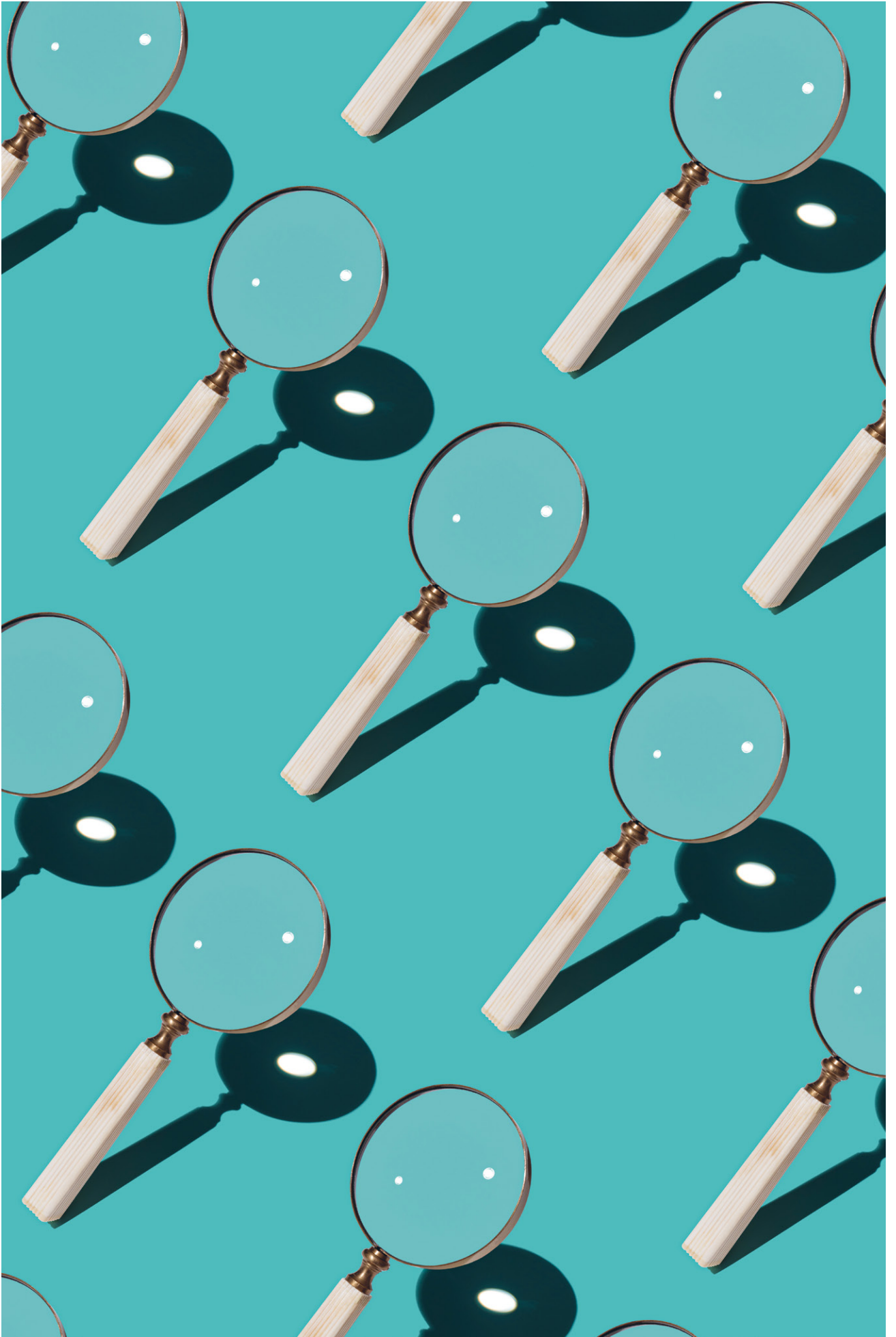
Efter redaktionens afslutning blev projektet tildelt de ansøgte midler fra Horizon Europe.

WOODCIRCLES I TAL

Antal partnere:	20
Ansøgt EU-budget:	60 mio. kr.

Det er Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, der står for den danske interessevaretagelse i forhold til Horizon Europe. Et vigtigt redskab i dette arbejde er referencegrupperne, der giver danske forskere direkte indflydelse på EU's forskningspolitik gennem feedback på udformningen af opslag. For at maksimere dansk forsknings indflydelse, søger referencegruppernes medlemmer at involvere så mange forskere som muligt i arbejdet. Men her kunne de godt bruge lidt mere engagement, end de møder. Det fortæller to af medlemmerne af referencegruppen for klima, energi og mobilitet.

Referencegrupperne giver danske forskere direkte indflydelse på EU's forskningspolitik

af Thomas Robson

28

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har nedsat fem referencegrupper:

- Den strategiske referencegruppe
- Referencegruppen for sundhed
- Referencegruppen for det digitale område, industrien og rummet
- Referencegruppen for klima, energi og mobilitet
- Referencegruppen for fødevarer, bioøkonomi, naturressourcer, landbrug og miljø

Der er ca. 25-45 medlemmer i hver gruppe. De enkelte medlemmer er nomineret af deres organisation/institution og udpeget af Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. Medlemmerne er typisk eksperter fra vidensinstitutioner, offentlige fonde, erhvervsorganisationer og andre myndigheder.

LYT TIL PODCAST

"Du kan komme langt ved at sætte tre ord ind". De danske forskningsmiljøer har gode muligheder for at præge opslag og arbejdsprogrammer i Horizon Europe.

Lyt til podcast, hvor Marit-Solveig Seidenkrantz, professor og medlem af Uddannelses- og Forskningsstyrelsens referencegruppe for klima, energi og mobilitet uddyber sin rolle.

Find podcasten her:
bit.ly/podcastomHorizonEurope

**Patrick Driscoll, Senior Executive Officer,
DTU Wind and Energy Systems**

Referencegruppe: Klima, energi og transport

Hvad er referencegruppernes formål?

Patrick Driscoll: "Referencegrupperne er med til at forme fokusområderne for EU-forskningen. Vi er med til at sikre, at udviklingen bevæger sig i den rigtige retning. Arbejdet i referencegrupperne handler om at tænke fremad i tiden, så de opslag, der bliver udsendt, ikke bare adresserer status quo, men trækker os derhen, hvor vi gerne vil være – også ved at involvere flere fagligheder og eksperter."

Tænker referencegrupperne tværfagligt?

Patrick Driscoll: "I Horizon Europe er tværfagligheden tænkt ind fra start. Når Europa-Kommissionen opstiller deres mål, er

der jo ikke nogen formel for, hvordan vi når dem. Det skal vi finde ud af i fællesskab. Og der må vi ikke overse socialvidenskaber, adfærdsvidenskaber osv. De er eksempelvis også vigtige, når vi skal udvikle de teknologiske løsninger, der skal få os i mål med den grønne omstilling."

Hvorfor er referencegrupperne så vigtige for dansk forskning?

Patrick Driscoll: "Referencegruppernes arbejde er vigtigt, fordi det giver os mulighed for at påvirke fokusområdet for de opslag, der kommer. Danmark er ikke en stor spiller i Europa. Men hvis vi alle sammen bidrager til at udvide fokusområdet, vinder vi alle sammen. Jeg er meget afhængig af, at eksperter giver deres gode input, når jeg skriver ud og beder om kommentarer til de kommende opslag."

**Marit-Solveig Seidenkrantz, Ph.D.,
Professor, Aarhus Universitet, Institut
for Geoscience**

Referencegruppe: Klima, energi og mobilitet

Hvorfor er arbejdet i referencegrupperne vigtigt?

Marit-Solveig Seidenkrantz: "Når vi kommenterer oplæg til nye opslag, har vi mulighed for en meget direkte påvirkning. Du kan komme rigtig langt ved at sætte tre ord ind, der åbner døren for danske forskere. Det er lykkedes mig at få rigtig mange kommentarer med. Men jeg har brug for hjælp fra flere forskere, for jeg kan ikke dække alle klyngens temaer selv."

Hvad efterlyser du fra de danske forskningsmiljøer?

Marit-Solveig Seidenkrantz: "Jeg efterlyser, at folk vender tilbage med kommentarer til udkast til opslagene inden for deres felt, når jeg skriver ud for at bede om kommentarer. Jeg kan jo ikke kommentere på noget, jeg ikke ved noget om. Men når jeg sender materialet ud til mange modtagere i mit bagland,

får jeg nogle gange kun et mindre antal svar. Og det er ærgerligt, hvis danske forskere går glip af muligheden for mest mulig indflydelse og for generelt at forbedre dansk forskningschancer for at få støtte."

Hvorfor er der ikke mere interesse?

Marit-Solveig Seidenkrantz: "Mange føler nok, at det er så stort et maskineri, at det ikke nytter noget. Men sætter jeg en kommentar ind, og især hvis jeg indsætter en tekstrettelse og en forklaring, så plejer det faktisk at blive brugt i næste version af udkastet til opslaget. Hvis man er specifik og konstruktiv, så virker det. Det er min erfaring."

Hvad giver det dig som forsker at være med i referencegruppen?

Marit-Solveig Seidenkrantz: "Du kommer ikke tættere på en bevilling, fordi du er med i referencegruppen. De to systemer er fuldstændigt afkoblet fra hinanden. Men du får en bedre forståelse for tankegangen bag opslagene, og så får du en tidlig indsigt i, hvilke opslag der er på vej."

Fakta om Danmarks deltagelse i Horizon Europe

af Bodil Priemé

De danske forsknings- og innovationsmiljøer deltager gerne i internationale forsknings- og innovationsprojekter. Det viser de seneste tal om dansk deltagelse i Horizon Europe. I de første to år af Horizon Europe indgår 800 deltagere fra Danmark i 569 Horizon Europe-projekter. Danmark er især aktiv inden for de forsknings- og innovationsprogrammer, der efterspørger løsninger på de store globale udfordringer, støtter forskning i verdensklasse og giver mulighed for international forskermobilitet.

800

deltagere fra Danmark er med i 569 ud af 4.490 Horizon Europe-projekter.
Hvert ottende Horizon Europe-projekt er med dansk deltagelse

481

deltagere er med i projekter finansieret under 'Globale udfordringer'
og 'Europæisk industriel konkurrenceevne'. 273 deltagere er med i
projekter finansieret under 'Videnskabelig Topkvalitet'.

TOP 5

lande, som Danmark samarbejder med i Horizon Europe-projekter:
Tyskland, Spanien, Italien, Holland og Belgien

22,46%

er succesraten for ansøgninger med dansk deltagelse, mens den
gennemsnitlige europæiske succesrate er 16,14%.

Horizon Europe – og resten af verden

af Thomas Robson

Europæisk samarbejde og partnerskaber er en hjørnesten i Horizon Europe-programmet. Men samarbejde med lande uden for Europa er også tænkt ind i det. Og i de nye arbejdsprogrammer for 2023 og 2024, er det med endnu flere muligheder for at søge projektpartnere verden over. Samtidig er nye lande på vej med associeringsaftaler, der vil udvide de globale samarbejds muligheder yderligere. Men ligesom der bliver åbnet nye muligheder, bliver der på områder nu også trukket en grænse f.eks i forhold til samarbejdet med Kina.

EUindblik har talt med chefkonsulent Jakob Just Madsen, der fra sin post i Danish EU Research Liaison Office (DANRO) i Bruxelles under Uddannelses- og Forskningsstyrelsen er med helt inde i maskinrummet, når arbejdsprogrammerne bliver forhandlet på plads. "Arbejdsprogrammet for 2023 og 2024 er i den grad åbent for internationalt samarbejde," understreger Jakob Just Madsen og fortsætter: "Europa-Kommissionen ønsker at inddrage de bedste ekspertiser, uanset hvor i verden de er – også selvom de sidder uden for EU."

Ligesom i det gamle arbejdsprogram er der også i det nye lavet opslag, hvor der direkte opfordres til at samarbejde med bestemte lande. Der kommer bare mange flere af dem i det nye program. "Der vil være flere opslag, hvor der udpeges bestemte lande, hvor der foregår komplementære aktiviteter. Og der er især skruet op for samarbejde med landene i den Afrikanske Union og Mercosur," forklarer Jakob Just Madsen. Mercosur-landene er Brasilien, Argentina, Paraguay og Uruguay.

Skarpere grænser i forhold til Kina

Når det gælder Kina, foregår der allerede en del Horizon Europe-samarbejde. Men på nogle områder bliver der nu lukket helt ned med de nye arbejdsprogrammer.

Jakob Just Madsen siger: "EU vil gerne samarbejde med Kina på emner som klima, miljø og hele det grønne område. Men på andre områder er EU og Kina også konkurrenter."

Det betyder helt konkret, at der på f.eks. innovationsområdet fremover ikke kan søges

Horizon Europe-støtte til projekter i partnerskab med forskere og virksomheder i Kina. "Det er noget nyt, at Europa-Kommissionen har skrevet det så direkte ind i arbejdsprogrammet," siger Jakob Just Madsen. "I Horizon Europe vil EU gerne samarbejde så meget, man kan. Men vi oplever problemer med deres tilgang til bl.a. ophavsret," forklarer han og fortsætter: "Når vi åbner vores programmer for hinanden, er det for, at samarbejdet kan komme os alle til gode. Men når et land vil beholde alle rettighederne til resultaterne selv, er det svært at skabe *win-win* situationer."

Nye associeringsaftaler gør verden endnu større for Horizon Europe

I løbet af 2023 forventer Jakob Just Madsen, at kredsen af lande med en associeringsaftale, der tillader dem at deltage i Horizon Europe-samarbejdet på lige fod med EU-landene, udvides med to. "De to første oversøiske lande, EU laver associeringsaftaler med, bliver Canada og New Zealand," siger Jakob Just Madsen. "De er yderst interessante at få med, for de har nogle virkelig stærke forskningsmiljøer."

Samtidig med at Canada og New Zealand gør deres entré, er man også ved at lave associeringsaftaler med Japan og Australien. Men det kommer til at vare lidt længere endnu. "Canada og New Zealand er ved at lægge sidste hånd på deres associeringskontrakter, der så skal ratificeres i de to landes parlamenter i løbet af 2023," forklarer Jakob Just Madsen. "Det har længere udsigter med Japan og Australien, da man først er ved at forhandle aftalerne på plads nu."

ASSOCIEREDE LANDE

Se oversigt over associerede lande til Horizon Europa på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside: bit.ly/associeredelande

---

ER DET FØRSTE GANG, DU VIL SØGE HORIZON EUROPE?

Så brug et par minutter på at se vores nye step by step-film om Europa-Kommissionens Funding & Tenders-portal. De tre korte film guider dig rundt på portalen, viser hvordan du finder relevante opslag og hvordan du registrerer dig, når du søger Horizon Europe-midler. Rigtig god fornøjelse på bit.ly/FilmomFTportal

---

Den strategiske plan er den overordnede ramme, der beskriver hvilken retning og hvilke mål, Horizon Europe skal bevæge sig efter, og som forskning og innovation skal gøre til virkelighed. Planen bliver udformet i dialog mellem Europa-Kommissionen, medlemslandene og de europæiske forskningsmiljøer. I sidste ende er det den strategiske plan, der er med til at bestemme, hvordan ca. 100 milliarder kroner i direkte og indirekte forskningsstøtte prioriteres og fordeles gennem Horizon Europe hvert år.

Arbejdet med den næste strategiske plan er begyndt

af Thomas Robson

"Den strategiske plan sikrer, at vi får strategisk helhed, og at vi får prioriteret alle de forskningsområder, vi har brug for," forklarer chefkonsulent Jakob Just Madsen fra Danish EU Research Liaison Office (DANRO) i Bruxelles. Han fortsætter: "Det er også i den strategiske plan, at vi beslutter, hvilke partnerskabsprogrammer og missioner, vi skal samarbejde om i EU."

Den nuværende strategiske plan dækker perioden fra 2021 til 2024. Den næste skal dække 2025-2027, dvs. resten af Horizon Europe-programmets levetid.

Referencegrupperne skal på arbejde igen

"Arbejdet med den anden strategiske plan er lige startet. Vi er ved at se på, hvad der skal ind i den. Det bliver ingen revolution, men en evolution," siger Jakob Just Madsen. "Den nye plan skal udfylde de huller, den første plan har efterladt eller afdækket gennem projekternes resultater. Den skal også tage alle de nye ting ind, vi ikke anede noget om, da den første plan blev lagt."

Konkret skal planen forene Europa-Kommissionens visioner, medlemslandenes interesser og forsknings- og innovationsmiljøernes status på, hvor langt de allerede er nået, og hvad der skal til for at komme længere endnu

i hver enkelt klynge. Det kræver input fra de danske referencegrupper.

Dobbelt betydning

"Det er i den strategiske plan, at de store linjer bliver lagt, og hvor vi sætter kursen for, hvor vi vil hen," forklarer Jakob Just Madsen. "De efterfølgende arbejdsprogrammer er så det værktøj, der sikrer, at vi når derhen gennem konkrete opslag og projekter." Referencegruppernes arbejde og input får på den måde stor betydning i to omgange. "Referencegruppernes input er vigtigt, fordi vi både kan bruge det til at aflede tendenser til den strategiske plan og praktiske forhold til opslag i arbejdsprogrammet," siger Jakob Just Madsen.

For danske forskere handler det altså om at kende sin besøgstid og svare, hvis man bliver kontaktet af et medlem af en referencegruppe. Når først den strategiske plan er besluttet, er det for sent at få sine gode idéer med. Og arbejdet er allerede i gang. "Vi er begyndt at tale med referencegrupperne i forskellige tempi. Nogle er vi allerede startet med, andre går i gang i 2023. De kommer ikke til at kede sig!", slutter Jakob Just Madsen.

Det sker

Af Birgitte Vedelstorp Andersen

Gå ikke glip af vores webinarrække om arbejdsprogrammerne 2023-2024 og tværgående elementer i Horizon Europe. Se optagelserne på ufm.dk/horizon-eu/webinar om:

- Det digitale område, industrien og rummet
- Sundhed
- Fødevarer, bioøkonomi, naturressourcer, landbrug og miljø
- Marie Skłodowska-Curie
- Klima, energi og mobilitet
- Internationalt samarbejde
- Strategisk plan for Horizon Europe.

Vidste du, at ...

Koordinatoreren for et Horizon-projekt spiller en særlig rolle, I skal benytte bestemte omkostningskategorier i jeres budget, og EU's støttesatser varierer efter projekt- og deltagertyper?

Bliv klogere på de økonomiske regler i den nye **Håndbog om Horizon Europe: Introduktion til regler om økonomi – budgetlægning og afrapportering**.

Håndbogen giver overblik over de væsentligste regler om økonomi og henvender sig til alle med interesse for Horizon Europe. Hent håndbogen på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside om Horizon Europe: ufm.dk/horizon-eu/publikationer

NCP betyder **National Contact Point**. EU-medlemslande og associerede lande skal tilbyde national rådgivning om Horizon Europe. Ordningen bygger på tæt dialog mellem medlemslandene og Europa-Kommissionen og skal sikre kvalificeret rådgivning af ansøgere.

Herhjemme udgør 15 NCP'ere for Horizon Europe kernen i Uddannelses- og Forskningsstyrelsens og EuroCenters rådgivning, og som NCP'er indgår vi i et tæt samarbejde med lokale og regionale EU-rådgivere for at styrke den samlede danske EU-rådgivning.

Find NCP'erne for Horizon Europe på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside: ufm.dk/horizon-eu/vejledning

Ethvert Horizon Europe-projekt skal forholde sig til begrebet impact. Men hvad er impact, og hvordan beskriver du det i din ansøgning? Det kan du nu læse mere om i det seneste **faktablad Sådan får du styr på impact i Horizon Europe**.

Download faktabladet fra Uddannelses- og Forskningsstyrelsens hjemmeside om Horizon Europe: ufm.dk/horizon-eu/publikationer

Udgiver: **Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø**
Ansv. chefredaktør: **Anders Ødegaard** Redaktion: **Birgitte Vedelstorp Andersen** og **Bodil Priemé** Artikler: udarbejdet af journalist **Thomas Robson**, Rakkerpak Productions i samarbejde med redaktionen Kontakt os via eurocenter@ufm.dk Abonnement: **euindblik.ufm.dk/abonner** Design: **Anne Lotte Grønæk Design** Tryk: **PRinfoTrekroner** ISSN: **2596-4798**
Foto: **Jann Zeiss, Shutterstock, iStock, Unsplash og Getty Images**